

GÁL FERENC FŐISKOLA
EGÉSZSÉG- ÉS SZOCIÁLIS TUDOMÁNYI KAR
EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI INTÉZET

SZOCIÁLIS MUNKA SZAK
KOMPLEX ZÁRÓVIZSGA TÉMAKÖREI
(2017. SZEPTEMBERTŐL)

1. A szociálpolitika és a szociális munka meghatározása, célja, kapcsolódási területei. A szociális munka főbb dilemmái és értékei. A szociális munka etikai vonatkozásai (Etikai kódex).

- Andok F. – Tímár Sz.: Dilemmák a szociális munkában. Esély 2002/4.
- A Szociális Munka Etikai Kódexe. Szociális Szakmai Szövetség, 2016. http://esely.org/kiadvanyok/2016_3/2016-3_5-1_Etikai_Kodex_ele.pdf
- Müller, C. Wolfgang: Hogyan vált a segítségnyújtás hivatássá? T-Twins Kiadó, Budapest, 1994. 5–86. o.
- Pik Katalin: A szociális munka története Magyarországon (1817-1990). Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 2001.
- Szoboszlai Katalin, A szociális munka a változások tükrében: kik vagyunk, hol tartunk és mit kellene tennünk? Esély 2014/3.
- Szöllősi Gábor: A szociális munka új, 2014-es globális definíciója. Párbeszéd, 2015/2. <http://parbeszed.lib.unideb.hu/file/2/55192b603fedc/szerzo/PSZoLLoSImasolat.pdf>
- Zombori Gyula: A szociálpolitika alapfogalmai. ELTE Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszék és Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 1997. 17–40. o.

2. A szociális munkához kapcsolódó elméleti modellek (szükségletfelmérés, humán ökorendszer, rendszerszemléletű modell). Segítő rendszerek működése, diszfunkciói, a szociális munka helye és szerepe ezen rendszerekben.

- Harington, Philip R. J. – Beddoe, Liz: Civil gyakorlat: a szociális munka új szakmai paradigmája. Esély 2015/3. (67–87.)
- Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin (szerk.): A szociális munka elmélete és gyakorlata I. kötet; NCSSZI, Budapest, 2006. 32–54. o., 138–159. o.
- Kozma Judit (szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 2006.
- Somorjai Ildikó (szerk.): Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához. Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 2001.
- Szabó Lajos: A szociális esetmunka gyakorlata. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest, 2003.
- Szabó Lajos: Szociális esetmunka. Elméleti alapvetés. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest, 2000.

3. A szociális jogok fejlődése az Európai Unióban. A szociális munka nemzetközi fejlődése Európában és az USA-ban. A szociális munka szakmává válásának hazai fejlődése.

- Az Európai Unió Alapjogi Chartája.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=HU>
- Egyenlőtlen Európa – Ajánlások egy gondoskodóbb Európai Unióért. A „Szociális Unió” témáján dolgozó magas szintű szakértő csoport zárójelentése, 2015. tavasz, Brüsszel. *Esély* 2016/1. (57–77.)
- Gyulavári Tamás – Krémer Balázs: Európai szociális modell? *Esély*, 2004/3. 3–25. o.
- Pik Katalin: A szociális munka története Magyarországon (1817–1990) Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 2001.
- Sziklai I. (szerk.): Az Európai Unió szociális politikái. (e-jegyzet) Budapest, 2012.
(http://tatk.elte.hu/file/EU_szocialis_politikai_3_meta.pdf) 27–37., 47–56.
- Balogh Erzsébet – R. Fedor Anita: Pillanatképek a szociális munkások képzéséről a tanfolyamokról a diplomát adó képzésig. Párbeszéd, 2015/1.
<http://parbeszed.lib.unideb.hu/megjelent/html/55191d7cbf7cb>

4. Az esélyegyenlőség tartalma, fejlődése, szabályozása az Európai Unióban. Szociális munka csoportokkal (folyamata, modelljei).

- Egyenlőtlen Európa – Ajánlások egy gondoskodóbb Európai Unióért. A „Szociális Unió” témáján dolgozó magas szintű szakértő csoport zárójelentése, 2015. tavasz, Brüsszel. *Esély* 2016/1. (57–77.)
- Faist, Thomas: A transznacionális szociális kérdés, avagy a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése Európában. *Esély* 2015/3. (3–27.)
- Forgács József: A társas érintkezés pszichológiája. Kairosz Kiadó, Budapest, 2007.
- Gosztonyi Géza (szerk.): A szociális munka elmélete és gyakorlata 3. kötet; NCSSZI, Budapest, 2006. 219–257. o., 342–360. o., 361–363. o.
- Rudas János: Delfi örökösei. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2004.
- Sziklai I. (szerk.): Az Európai Unió szociális politikái. (e-jegyzet) Budapest, 2012.
(http://tatk.elte.hu/file/EU_szocialis_politikai_3_meta.pdf) 67-86.
- Szilvási Léna: Csoportmunka egy anyaotthonban. *Esély*, 1997/1. 59–87. o.
- Varga A. (szerk.): Esélyegyenlőség a mai Magyarországon. PTE-BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2013.
http://wllislocki.tamop.pte.hu/dokument/eselyenloseg_kotet.pdf

5. A szociális ellátórendszer felépítése és törvényi szabályozása Magyarországon a rendszerváltás óta. A jelenlegi rendszer diszfunkciói (segélyezés típusai, dilemmái). A szociális biztonság és a szociális védelem az Európai Unióban.

- Ferge Zsuzsa: Magyar társadalom- és szociálpolitika (1990-2015). Osiris 2017.
- Európai Szociális Charta, In: *Esély* különszám 1999.
- Győri Péter – Mózer Péter: „Tékozló koldus ruháját szaggatja” – Az önkormányzati szociális ellátórendszer újraépítésének stratégiája. 1. fejezet (3–9. o.)
http://3sz.hu/sites/default/files/uploaded/gyori_peter_-_mozer_peter_-_tekozlokoldus.pdf (2006. ápr.-máj.)
- Juhász Gábor: A gazdasági és szociális jogok védelme az Alkotmányban és az Alaptörvényben. *Fundamentum*, 2012/1.

<http://www.fundamentum.hu/sites/default/files/12-1-02.pdf>

- Juhász Gábor: Államcélok, paradigmaváltás és aktuálpolitikai alkotmányozás. A szociális jogok védelme az Alaptörvényben. Esély 2015/1. (3–31.)
- Mózer Péter – Tausz Katalin – Varga Attila: A segélyezési rendszer változásai. Esély 2015/3. (43–66.)

6. A szegénység alakulása Magyarországon a rendszerváltás óta, a legérintettebb csoportok. A szegénység mérésének alapfogalmai, jellemzői és mutatói. Támogatások, segélyezési dilemmák. A szociális munka lehetőségei a szegények segítésében.

- A háztartások életszínvonala, 2015. (KSH, 2016. november)
<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/hazteletszinv/hazteletszinv15.pdf>
- Farkas Zsombor, Tényleg minden rendben? A gyerekes családok jövedelmi helyzetének, szegénységének és kirekesztettségének néhány jellemzője. Esély 2015/4.
- Ferge Zsuzsa: A társadalom pereme és az emberi méltóság. Esély 2000/1.
- Ferge Zsuzsa: Mi történik a szegénységgel? Esély, 2007/4. 3–23. o.
- Kozma Judit: A szegénység pszichológiai vonatkozásai. Esély 2003/2. 15–30. o.
- Mészáros Zoltán - Várhalmi Zoltán: A munkaadók gyakorlata a diverzitás kezelésében és a roma alkalmazottakat érintő munkáltatói attitűdök. Esély 2011/2.
- Virág Tünde: Közfoglalkoztatás és idősgondozás - szegénységre adott válaszok egy alföldi kisvárosban és tanyavilágában. Esély 2014/1. (45–63.)
- Virág Tünde: Szegények a kistelepülések fogságában - a szociálpolitika mindennapi gyakorlata egy hátrányos helyzetű térség településein. Esély 2009/4.
- Walker, Robert: A szegénység szégyene. Esély 2016/3.

7. A család, mint a szocializáció elsődleges színtere. Életciklus és változások és a hozzákapcsolódó krízisek. A család működésének diszfunkciói, a családon belüli bántalmazás. A családokat ma sújtó nehézségek. A szociálpolitika lehetőségei a nehéz helyzetbe került családok segítésében. Szociális munka családokkal.

- Bányai Emőke (2014): Intenzív családmegtartó szolgáltatások. Család, Gyermek, Ifjúság 6. sz. 6-21.
- Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Osiris, Budapest, 2006. (351–377.)
- Somlai Péter (2013) Család 2.0 - Együttélési formák a polgári családtól a jelenkorig. Napvilág Kiadó, 2013
- Susan Forward (2000): Mérgező szülők. Budapest, Háttér Kiadó
- Fábíán R. – Simich Rita (2010): Veszélyeztetett korú diákok prevencióis igényei és szükségletei. Országos Egészségfejlesztési Intézet, Budapest.
- Feuer Mária (szerk.): A családsegítés elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény. Akadémia Kiadó, Budapest, 2008.
- Insoo Kim Berg: Konzultáció sokproblémás családokkal. Animula Kiadó, Budapest, 2001. 9-35. o., 35-56. o., 57-64. o., 68., 90. o., 93-142. o.
- Lannert Judit: Szülősegítés a kora- és kisgyermekkorban Magyarországon és máshol. Esély 2015/4. (42–61.)
- Minuchin, Patricia – Colapinte, Jorge – Minuchin, Salvador: Krízisről krízisre: A szegény családok segítése. Animula, Budapest, 2002.

8. A gyermekek helyzete a mai magyar társadalomban, a gyermekszegénység jellemzői. Nemzetközi és hazai kutatások összehasonlítása a gyermekszegénység mérésében. A gyermekszegénység elleni küzdelem Magyarországon és az Európai Unióban.

- Bass László: Az esélyegyenlőtlenségek dinamikája. MTA GYEP Budapest, 2007. http://www.gyerekesely.hu/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=54:2-fuzet&id=19:gyerekesely-fuzetek&Itemid=73
- Darvas Ágnes – Farkas Zsombor: A gyermekes családok helyzetének változása Magyarországon a válság éveiben: kormányzati szándékok a jogszabályok tükrében. Esély 2012/6.
- Farkas Zsombor: Tényleg minden rendben? A gyermekes családok jövedelmi helyzetének, szegénységének és kirekesztettségének néhány jellemzője. Esély 2015/4. (20–41.)
- Ferge Zsuzsa – Darvas Ágnes (szerk. 2014): Civil Jelentés a Gyerekesélyekről, 2012-2013. (9-175. o.) http://www.gyere.net/downloads/Civil_jelentes_2012-2013.pdf
- Gyermekszegénység elleni Nemzeti Program. Esély, 2006/2. (71–108.)
- Homoki Andrea – Kovács Edina: Egész(séges) életem. Metszetek - Társadalomtudományi folyóirat 2016/4. http://metszetek.unideb.hu/files/metszetek%202016_4_07_homoki.pdf
- Husz I. – Marozsán Cs. (2014): Szociális nyári gyermekétkeztetés – egy rendelet tanulságai. Esély 2014/5. pp. 55–78.
- „Legyen jobb a Gyerekeknek” - Nemzeti Stratégia, 2007-2032. http://gyerekszegenyseg.hu/index.php?option=com_phocadownload&view=file&id=66:legyen-jobb-a-gyerekeknek-nemzeti-strategia-2007-2032
- Varga Balázs: A gyermekszegénység alakulása és kezelési módozatai az OECD országokban. In: Szretykó György (szerk.): A szegénység, az egészség és a társadalmi kirekesztettség. Comenius Bt, Pécs, 2007. 123-136.o.

9. Gyermekek a társadalomban. A gyermek- és ifjúságvédelem rendszere napjainkban, törvényi háttere, változásai a közelmúltban. Az alapellátás és a szakellátás felépítésének és működésének bemutatása a gyakorlatok során tapasztaltak alapján. A szociális munkás együttműködési lehetőségei más szakmákkal a gyermekvédelemben.

- Budai István – Puli Edit: Együttműködés a szociális szolgáltatásokban Nemzetközi kitekintés. Esély 2015/1. (32–64.)
- Bogács Ernő - Rácz Andrea, Gyermekvédelem és szakmai integritás - 2016./3.
- Herczog Mária: A gyermekvédelem dilemmái. Gyermekvédelmi Kiskönyvtár, Pont Kiadó, Budapest, 1997.
- Herczog Mária: Gyermekvédelmi kézikönyv. KJK-KERSZÖV, Budapest, 2003.
- Homoki Andrea: A gyermekvédelmi gondozottak reziliencia vizsgálata a Dél-alföldi és az Észak-alföldi régióban. (Doktori értekezés.) Debrecen, 2014. https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/201731/doktori_disszertacio_2014_Homoki_Andrea_2003_verzio_t.pdf
- Homoki Andrea – Czinderi Kristóf: A gyermekvédelmi szempontú rezilienciakutatás eredményei Magyarország két régiójának LHH térségeiben. Esély 2015/6. (61–81.)
- Homoki Andrea – Rácz Andrea: A hatékonyság- és rezilienciamérések tapasztalatai a gyermekvédelmi szakellátásban. Szociálpolitikai Szemle, 2017/3. 56-72.

- Homoki Andrea: Viharsarki nevelőszülők mint a posztmodern gyermekkor formálói. *Esély* 2011/2. (89–109.)

10. Az idősök helyzetének változása a rendszerváltás óta. Az időskor jellemző vonásai, a körükben végzett szociális munka sajátosságai, az alapszolgáltatások és a szakosított ellátások formái, azok törvényi háttere. A társadalombiztosítás a szociális biztonság rendszerében.

- KSH (2014.): A népesség gyarapodó rétege – Az időskorúak jellemzői. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/nepesseg_gyarapodo.pdf
- Hablicsek István – Pákozdi Ildikó: Előregedő társadalmak szociális kihívásai. *Esély*, 2004/3. (87–120.)
- Krémer Balázs: Idős? Gondozás? Miről beszélünk? *Esély* 2013/3.
- Monostori Judit – Őri Péter – Spéder Zsolt (szerk.): *Demográfiai Portré 2015*. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest. <http://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaiportre/issue/view/532>
- Szabó Lajos: A professzionális és informális segítők szerepe az idősök otthoni ellátásában. *Esély* 2014/1. (79–93.)
- Szabó Lajos: Idősellátás kérdőjelekkel. *Esély* 2013/4.
- Széman Zsuzsa: Ki az idős? Az öregedés különböző szempontjai. *Esély*, 2008/3. 3–15.
- Vaskovics László: Az időskori életforma intézményesülése a modern társadalmakban. *Demográfia*, 2013/1., 7–24. <http://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/download/367/600>

11. A hazai lakáshelyzet változásai. Az adósságkezelés lehetőségei. A hajléktalanság megjelenése Magyarországon, a hajléktalanná válás folyamata, az ellátórendszer kialakulása. Szociális munka hajléktalanokkal, az utcai szociális munka specifikumai.

- Albert F. – Dávid B.: A hajléktalanság az emberi kapcsolatok szemszögéből - Szakirodalmi áttekintés. *Szociológiai Szemle*, 1998./4. 120-138. <http://www.szociologia.hu/dynamic/9804albert.htm>
- Átol D. – Kováts B. – Kőszeghy L.: Éves jelentés a lakhatási szegénységről 2015. *Habitat for Humanity Magyarország*, Budapest, 2016. http://habitat.hu/files/eves_jelentes_a_lakhatasi_szegenysegrol_teljes_valtozat2015.pdf
- Bakos P.: Lakhatás, mindenekelőtt. *Esély* 2011/3. (106–112.)
- Gurály Z. – Varga D.: A hajléktalanság főbb jellemzői a vidéki Magyarország településein. In Győri P. – Vida J. (szerk.): *Változó és változatlan arcú hajléktalanság*. Menhely Alapítvány és BMSZKI, Budapest, 2013. (53–86.) http://bmszki.hu/sites/default/files/fajlok/node-28/valtozo_es_valtozatlan_otthontalanul_9.pdf
- Győri P.: A Budapesten élő hajléktalan emberek főbb statisztikai jellemzői. In Győri P. – Vida J. (szerk.): *Változó és változatlan arcú hajléktalanság*. Menhely Alapítvány és BMSZKI, Budapest, 2013. (10–52.) http://bmszki.hu/sites/default/files/fajlok/node-28/valtozo_es_valtozatlan_otthontalanul_9.pdf
- Kiss B.: A mentálhigiénés segítő munka szerepe a rossz egészségi állapotú hajléktalan személyek körében. *Esély* 2015/5. (114–128.)

- Oross Jolán: A hajléktalanság kezelése Magyarországon. In: Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 2006. 2. kiadás, http://www.kazalkolos.lapok.hu/keret.cgi?/oross_hajlekkezeles.htm
- Szoboszlai K.: Nők fedél nélkül. In Győri P. – Vida J. (szerk.): A megértés útjai – Hajléktalan sorsok, traumák és a segítő kapcsolat. Menhely Alapítvány és BMSZKI, Budapest, 2012. (97–147.) http://www.bmszki.hu/sites/default/files/field/uploads/a_megertes_utjai.pdf

12. A tudáshoz és az iskolázáshoz jutás egyenlőtlenségei és következményei. A szociális helyzet és az iskolai teljesítmény közötti összefüggések. Az iskolai szociális munka célja, feladatai, lehetőségei.

- Bass László: Az esélyegyenlőtlenségek dinamikája. MTA GYEP Budapest, 2007. http://www.gyerekesely.hu/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=54:2-fuzet&id=19:gyerekesely-fuzetek&Itemid=73
- Bernstein, Basil: Nyelvi szocializáció és oktathatóság. In Meleg Csilla (szerk. 1996): Iskola és Társadalom I. (szöveggyűjtemény). JPTE Tanárképző Intézet Pedagógia Tanszéke, Pécs. <http://mek.oszk.hu/01900/01944/01944.htm#10>
- Budai István: Szociális munka az iskolában. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996.
- Homoki Andrea: A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök munkavégzéséhez kapcsolódó dilemmák – Egy kisváros intézményeiben folytatott kutatás eredményeinek tükrében. *Educatio*, XXI. évf. (2012) 1. 151–158.
- Homoki Andrea – Rácz Andrea: A hatékonyság- és rezilienciamérések tapasztalatai a gyermekvédelmi szakellátásban. *Szociálpolitikai Szemle*, 2017/3. 56-72.
- Homoki Andrea: A pedagógus-továbbképzési rendszer jellemzői a kereslet és a kínálat függvényében – egy dél-alföldi kisváros integrált alapfokú közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok körében végzett empirikus vizsgálat alapján. *Képzés és Gyakorlat*, 9. évf. 2011/3-4. 2–17. o. http://epa.oszk.hu/02600/02641/00003/pdf/EPA02641_kepzes_es_gyakorlat_2011_03-04_01.pdf
- Jankó Judit: Iskolai szociális munka szöveggyűjtemény, Pécs, Comenius Bt, 1996
- Kozma Judit „Minél többet dolgoztam az iskolában, annál jobban tiszteltem a tanárokat” (interjú Josephine Joelsonnal az iskolai szociális munkásról). *Esély* 1992/2. 100-110.
- Máté Zsolt: Iskolai szociális munka 2015. *Esély* 2015/4. (77–95.)
- Nelsen, Jane - Lott Lynn - Glenn, H. Stephen: Pozitív fegyelmezés az iskolában. *Reneszánsz Kiadó*, 2016.
- Radó Péter: Oktatási egyenlőtlenségek Magyarországon. *Esély*, 2007/4. 24-36.o.
- Várnai Dóra – Zsíros Emese – Németh Ágnes: A kortársbántalmazás tágabb kontextusa: néhány iskolai és társadalmi változó szempontjából. *Metszetek - Társadalomtudományi folyóirat* 2016/4. http://metszetek.unideb.hu/files/metszetek%202016_4_05_nemeth_varnai_zsiros.pdf

13. Munkaerő-piaci egyenlőtlenségek, foglalkoztatás és munkanélküliség. A munkanélküliség intézményes kezelésének alakulása Magyarországon. Szociális munka munkanélküliekkel, megváltozott munkaképességűekkel.

- Bánfalvy Csaba: A munkanélküliségről. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest, 2002.

- Giddens, A., Diamond, P. (szerk.): Írások az egyenlőtlenségről, az egyenlősdiről és az új egyenlőségről. Napvilág kiadó, Budapest, 2006.
- Kemény István: Válság után: szegények, munkanélküliek, cigányok, versenyképtelenek. Esély, 2003/2. 66-74. o.
- Somorjai Ildikó (szerk.): Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához, Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 2001. 69-94. o., 95-103. o.
- Simonyi Ágnes: Aktiválás – foglalkoztatás- és szociálpolitikák eszközeinek és intézményeinek összehangolása a fejlett országokban. Esély 2012/2. (66–99.)
- Szretykó György: A romák munkaerő-piaci sikertelenségének okai és reintegrációjának lehetőségei. Humánpolitikai szemle. 2011/2.
- Váradi Monika Mária: Értékteremtő közfoglalkoztatás periferikus vidéki terekben. Esély 2016/1. (30–56.)

14. A fogyatékossgal élők helyzete a társadalomban. A fogyatékkal élő személyek jogai és támogatottsága az Európai Unióban. Szociális munka a fogyatékkal élőkkel és családjukkal.

- Esély 2017/2. tematikus szám (a fogyatékossgal élők életminősége)
- Bass László (szerk.): Jelentés a súlyosan-halmazottan fogyatékos embereket nevelő családok életkörülményeiről. Kézenfogva Alapítvány, Budapest, 2004.
- Dömötör Sándor: A fogyatékosok integrációja szakképzésen keresztül. In: Szretykó György (szerk.): A szegénység, az egészség és a társadalmi kirekesztettség. Comenius Bt, Pécs, 2007. 385-414. o.
- Fókuszban a fogyatékosok ellátása. Szociális Menedzser, 2004/2. tematikus száma
- Kálmán Zsófia - Könczei György: A Taigetosztól az esélyegyenlőségig. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
- Sziklai I. (szerk.): Az Európai Unió szociális politikái. (e-jegyzet) Budapest, 2012. (http://tatk.elte.hu/file/EU_szocialis_politikai_3_meta.pdf) 67-86. o.
- Tausz Katalin – Lakatos Mária: A fogyatékos ember helyzete. Statisztikai Szemle 2004/4. szám 370-391. o.

15. Romák a mai magyar társadalomban, társadalmi státuszuk dimenziói mentén. A romák társadalmi integrációjának jellemzői. A romákkal folytatott szociális munka sajátosságai.

- Babusik Ferenc (szerk.): A romák esélyei Magyarországon. KÁVÉ Kiadó – Delphoi Kiadó, Budapest, 2002.
- Diósi Ágnes: A cigány családsegítés kérdőjelei. Esély, 1992/2.
- Erős Ferenc: Az etnikai identitás néhány szociálpszichológiai problémája.; In: Erős Ferenc (szerk.): Megismerés, előítélet, identitás. Új Mandátum Könyvkiadó, Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest, 1998. 395-404. o.
- Glatz Ferenc (szerk.): A cigányok Magyarországon. MTA, Budapest, 2004.
- Gyetvai Gellért: Roma integráció Békés városában. Szent Lázár Alapítvány, Békés, 2009. www.szentlazar.hu/menuk/kutatas/romakonyv_2009_Gyg.pdf
- Héderné Berta Edina: A cigány családoknak nyújtott személyes szolgáltatások jellegzetességei. Esély 2014/1. (64–79.)
- Horváth Ágota - Landau Edit - Szalai Júlia (szerk.): Cigánynak születni. Aktív Társadalom Alapítvány, Új Mandátum, Budapest, 2000.
- Szretykó György: A romák munkaerő-piaci sikertelenségének okai és reintegrációjának lehetőségei. Humánpolitikai szemle. 2011/2.

16. A magyar népesség egészségi állapotának alakulása a rendszerváltás óta, befolyásoló tényezők. Az egészségügyi ellátórendszer problémái. Szociális biztonsági rendszerek koordinációja az Európai Unióban. Szociális munka az egészségügyben.

- Girán János: Egészséges Városok Mozgalom, mint a helyi szintű multiszektorális egészségpolitika kialakításának egy lehetséges keretrendszere. In: Merre tart a magyar vidék? A vidék szociális problémái és felemelkedésének lehetőségei. (Szerk: Szretykó György) Comenius Kft, Pécs, 2008. 464-483.o.
- Habusik Ferenc: Hozzáférési különbségek az egészségügyi alapellátásban. Esély, 2004/4-5.
- Monostori Judit – Őri Péter – Spéder Zsolt (szerk.): Demográfiai Portré 2015. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest.
<http://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaiportre/issue/view/532>
- Sinkó Eszter: Új alapokon a társadalombiztosítás egészségbiztosítási rendszere. Esély, 2007/5. szám. 34-42. o.
- Sziklai I. (szerk.): Az Európai Unió szociális politikái. (e-jegyzet) Budapest, 2012.
(http://tatk.elte.hu/file/EU_szocialis_politikai_3_meta.pdf) 57-66., 122-144. o.
- Török Judit: A szociális munka néhány alapkérdése az egészségügyben In: Somorjai Ildikó. (szerk.): Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához. Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 2001. 140-156 o.
- Vajda Kinga: A magyarországi kórházi szociális munka aktuális helyzete. Esély 2015/1. 95–121.

17. A mentális betegség fogalma és megközelítés módjai. A betegségek fő csoportjai. A szociális munkás szerepe a terápiás folyamatokban. Pszichiátriai- és szenvedélybetegek közösségi ellátása a szociális munka eszközeivel. A szociális munkás mentális védelme, kiegészítő technikák.

- Bugarszki Zsolt: A szociális munka új lehetőségei a pszichiátriai betegek ellátásában. Esély 2003/1. 67-87. o.
- Bugarszki Zsolt: A közösségi pszichiátriai ellátásról. Esély, 2006/1. 67-73. o.
- Bugarszki Zsolt: Intézménytelenítés Magyarországon a mentális problémák kezelése területén. Esély 2011./2.
- Csontos Erika: Mi az, hogy véletlen? Beszélgetés Bélával, egy felépült, előzőleg „paranoid skizofréniával” diagnosztizált tapasztalati szakértővel. Esély 2015/3. (108–129.)
- Fekete Sándor: Deviancia és társadalom. Comenius Bt., Pécs, 2001. 264-272. o.
- Kopp Mária (szerk.): Magyar lelkiállapot, 2008. Semmelweis Kiadó, Budapest, 2008.
- Párkányi Eszter: A cselekvőképességet érintő eljárások dilemmái. Esély 2014/5. (3–18.)
- Petróczy Erzsébet: Kiegészítő-elkerülhetetlen? Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2007.
- Ónódy Sarola: Kiegészítő tünetek (burnout szindróma) keletkezése és megoldási lehetőségei, Új Pedagógiai Szemle, 2001/május (81-85)
<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00049/2001-05-ta-Onody-Kiegesito.html>

18. Drog, drogpolitika, drogprevenció. A szenvedélybetegek speciális szükségletei. A megelőzés lehetőségei és a segítségnyújtás különféle formái (elterelés, félutas intézmények, terápiás közösségek, önszolgáltató csoportok), ártalomcsökkentő módszerek, alacsonyküszöbű szolgáltatások.

- Albert Fruzsina – Tóth Olga: Szerhasználatot és bűnelkövetést megelőző tevékenységek a 14-17 éves fiatalok és szakemberek nézőpontjából. socio.hu, 2013/4. szám. http://socio.hu/uploads/files/2013_4/2albert_toth.pdf
- Kelemen Gábor: Szendvedélybetegség, család, pszichoterápia. Pro Pannonia K., Pécs. (2001)
- München Iván – Moksony Ferenc: Devianciák Magyarországon. Közéleti Kiadó, Budapest, 1994.
- Pikó Bettina (2005) Ifjúság, káros szenvedélyek és egészség a modern társadalomban. L'Harmattan, Budapest.
- Pusztai Gabriella (2009) A társadalmi tőke és az iskola. Kapcsolati erőforrások hatása az iskolai pályafutásra. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest.
- Rácz József: Addiktológia. Semmelweis Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2004.
- Sárosi P.: Drogszigor: Mi változik az új büntető törvénykönyvben? Társaság a Szabadságjogokért, 2013. http://drogriporter.hu/files/drogriporter/imce/leaflet_hun_final_08.062013.pdf
- Sinegre E. (szerk.): Segítő beavatkozás az addiktológiai betegségekben. (Országos Addiktológiai Intézet Kiskönyvtár sorozat 1.) Országos Addiktológiai Intézet, Budapest, 2003.
- Tóth Olga – Albert Fruzsina: A fiatalok bűnelkövető magatartásának és szerfogyasztásának prevenciója. MTA TKSZI 2013. Budapest. www.youprev.eu/pdf/YouPrev_CE_Materials_SocialWork_HU.pdf

19. Bűnelkövetők és szociálpolitika. Szociális munka a zárt intézményekben élőkkel és onnan kikerülőkkel. Mediációs technikák bűnelkövetőkkel és áldozataikkal, az elterelés intézménye.

- 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet a Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről
- Csáki A. – Kovács K. – Mészáros M. – Sponga I.: Fogvatartásból szabadult fiatal felnőttek társadalmi (re)integrációjának lehetőségei. Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Budapest, 2006. http://www.valtosav.hu/szakmai_anyagok/tanulmanyhossz.pdf
- Csáki Anikó - Mészáros Mercédesz: Szociális munka a büntetés-végrehajtásban és az utógondozásban. Esély, 2005/2.
- Papházi Tibor (szerk.): Javítóintézet, család, gyermekvédelem. NCSSZI, Budapest, 2004.
- Tóth Olga – Albert Fruzsina: A fiatalok bűnelkövetőmagatartásának és szerfogyasztásának prevenciója. MTA TKSZI 2013. Budapest. www.youprev.eu/pdf/YouPrev_CE_Materials_SocialWork_HU.pdf

20. A menekültkérdés megjelenése és intézményes kezelésének alakulása Magyarországon a rendszerváltás óta. Szociális munka migránsokkal.

- Európai Migrációs Stratégia. Európai Bizottság, Brüsszel, 2015. <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda->

migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_hu.pdf

- Hárdi Lilla: Menekülők pszichoterápiás és pszichoszociális segítése. *Psychiatria Hungarica* 2008/4. (255–259.)
http://cordelia.hu/documents/Hardi_2008_Psychiatria_Hungarica.pdf
- Hautzinger Zoltán – Hegedüs Judit – Klenner Zoltán (2014): A migráció elmélete. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest. <http://m.ludita.unike.hu/repozitorium/handle/11410/10038>
- Herman, Judith Lewis: Trauma és gyógyulás. Háttér Kiadó – Kávé Kiadó – NANE Egyesület, Budapest. 2003.
- Kiss Adrienn – Magyar Eszter: Hol az otthonom? A menekültek és más nemzetközi védelemben részesülők lakhatáshoz való hozzáférése Magyarországon. Menedék Egyesület, Budapest, 2013.
<http://menedek.hu/sites/default/files/article-uploads/holazotthonomtanulmany.pdf>
- Magyar Helsinki Bizottság (2017): A menekültvédelem jövője Magyarországon.
http://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/A_menekultvedelem_jovoje_Magyarorszagon_Web_black.pdf
- Nagy Terézia: Harmadik világbeli menekültek magyarországi neointegrációjának esélyei. *Esély* 2011/5. (75–99.)
- Sik Endre (szerk. 2012): *A migráció szociológiája*. ELTE-TáTK, Budapest.
http://www.tarki.hu/hu/about/staff/sb/Migracio_Szociologiaja_1.pdf 1., 2. fejezet, (7–39.)
- Sik Endre (szerk. 2012): *A migráció szociológiája 2*. ELTE-TáTK, Bp. (211–267.)
http://www.tarki.hu/hu/about/staff/sb/Migracio_Szociologiaja_2.pdf
- Udvarhelyi Éva Tessza (szerk. 2015): Szakmai-módszertani útmutató a menekültek és oltalmazottak társadalmi beilleszkedését támogató családsegítő szolgálatok számára. Menedék Egyesület, Bp. (32 o.)
http://tudastar.menedek.hu/sites/default/files/csaladsegito_utmutato.pdf

21. A társadalmi egyenlőtlenségek okai és következményei. A szociális esetmunka folyamata, problémamegoldó modellje.

- Czinderi Kristóf: Feltétel nélküli alapjövdelem – Érvek és ellenérvek. *Perspective*, 2014/1. (15–30.)
http://gk.szie.hu/sites/default/files/files/bekescsaba/kiadvanyok/pers_2014_XVIII_20.pdf
- Faist, Thomas: A transznacionális szociális kérdés, avagy a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése Európában. *Esély*, 2015/3. (3–27.)
- Ferge Zsuzsa: Ellenálló egyenlőtlenségek. *Esély*, 2005/4.
- Ferge Zsuzsa: Elszabaduló egyenlőtlenségek. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 2000.
- Grusky, David B. – MacLean, Alair: A nagy egyenlőtlenségek társadalmilag káros következményei. *Esély*, 2016/2. (3–28.)
- Hegyesi Gábor - Talyigás Katalin (szerk.): A szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2006. 138-160. o.
- Neményi Mária – Takács Judit: Örökbefogadás és diszkrimináció Magyarországon. *Esély* 2015/2. (67–96.)
- Szabó Lajos: A szociális esetmunka gyakorlata. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest, 2003.

- Szabó Lajos: A Szociális esetmunka. Wesley könyvek szociális munkásoknak, Budapest, 2000. 71-82. o.
- Szivós Péter – Tóth István György (szerk.): Tárki Monitor 2012. 37-60. o. www.tarki.hu/hu/research/hm/monitor2012_teljes.pdf

22. A nonprofit szervezetek nemzetközi kritériumrendszere, értelmezésük szerepeik és funkcióik alapján. A szociális célú nonprofit szervezetek jellemző vonásai Magyarországon. A közösségi szociális munka meghatározása, funkciói és folyamata.

- Farkas Zsombor: Községi megközelítések a szegénység és kirekesztettség enyhítésére – Egy uniós program néhány tapasztalata. Civil Szemle 2014/3. (83–97.)
- Bartal Anna Mária (1999): Nonprofit alapismeretek kézikönyve. Ligatúra Kiadó, Budapest, 241-247.o.
- Gosztonyi Géza (szerk.) (1994): A szociális munka elmélete és gyakorlata. 3. kötet, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 219-257., 342-360., 361-363. o.
- Homoki Andrea- Kovács Ágota: Békés megyei nonprofit szervezetek szerepvállalása a szociális és az egészségügyi szolgáltatás területén. In: A nonprofit szektor és az egészségügyi, szociális szolgáltatások. A nonprofit szervezetek szociológiai és társadalom-gazdaságtani problémái. (Szerk.: Szretykó György és Vezér Mihály) Comenius Kft, Pécs, 2008, 489-520.o.
- Kende Ágnes: „Már tudnak 45 percig egy helyben ülni”, avagy „mire kellő tapasztalat lesz, addigra vége is van a programnak”. Helyi fejlesztési programok lehetőségei az oktatási integrációban. Esély 2015/4. (62–76.)
- Kóbor K. (2012): Kapcsolatok jellemzői - jellemző kapcsolatok két régió szociális és gyermekvédelmi célú civil/nonprofit szervezetei között. Esély 2012/6. (80–101.)
- Nárjai Márta (2005): Civil szervezetek szerepvállalása a szociális ellátás, szolgáltatás területén. Esély, 2005. 1. szám, 111-133. o.
- Rácz Andrea: Innovativitás és rendszerszerűség a szociális és gyermekvédelmi területen működő civil szervezetek szemléletében. Esély 2013/3.

Ajánlott jogszabályok:

Minden tételnél felhívjuk a figyelmet az adott területre vonatkozó hatályos joganyagok ismeretére.

<https://kereses.magyarorszag.hu/jogszabalykereso>

Gyula, 2017. július

Dr. Homoki Andrea
adjunktus
dékánhelyettes